

HET IJZER SMEDEN ALS HET KOUD IS

... Een kleine 17.000 jongeren in Nederland zit thuis: zij gaan voor langere tijd niet naar school. De nieuwe methodiek 'Geweldloos Verzet' kan ouders, school en kinderen verder helpen.

De vijftienjarige Lisa gaat al bijna twee jaar niet meer naar school. Ze is tweemaal geschorst, omdat ze brutaal was tegen alle docenten en andere leerlingen negatief beïnvloedde. Lisa is het daar niet mee eens: zij deed net als de andere leerlingen, maar zij krijgt de schuld! Schorsen, boetes, waarschuwingen, maar ook gesprekken en persoonlijke aandacht lijken Lisa niet te kunnen motiveren om weer naar school te gaan. Ook thuis gaat het niet goed met haar. Zij zwerft door de stad en komt thuis als ze zin heeft. Haar ouders zijn ten einde raad en schamen zich voor hun omgeving. Ze isoleren zich steeds meer van vrienden en familie; soms vluchten zij zelfs het huis uit voor Lisa's opstandige gedrag.

thuiszitters terugdringen

Een van de doelstellingen van het nieuwe 'passend onderwijs' is het aantal thuiszitters terug te dringen. Thuiszitters zijn kinderen en jongeren die voor een langere periode niet meer naar school gaan. Vaak is er sprake van ernstige gedragsproblematiek. Scholen hebben geen oplossing meer en ouders voelen zich machteloos: geen instantie lijkt te kunnen helpen.

De methodiek 'Geweldloos Verzet' of 'Nieuwe Autoriteit' biedt kansen om deze impasse te doorbreken. Ouders en school verzetten zich samen tegen gedrag dat de ontwikkeling van het kind

daarmee wijzen ze het kind de weg. En daarbij wordt de omgeving ingeschakeld. Zo kan de relatie tussen volwassenen en kind worden hersteld.

brief schrijven

De methodiek is ontwikkeld door Haim Omer, hoogleraar psychologie in Tel Aviv. Volgens hem is het een illusie dat opvoeders het kind kunnen veranderen. Dat roept alleen maar strijd en escalatie op. Diverse onderzoeksresultaten uit Duitsland en Israël duiden op een forse vermindering van gedragsproblematiek. De eerste stap van 'Geweldloos Verzet' is de-escaleren: niet reageren op uitdagend gedrag. Wel kalm blijven en als dat niet lukt, uit de situatie stappen.

In Lisa's geval durfden de ouders niet meer tegen haar gedrag in te gaan. Want dan werd er gescholden, geschopt en geslagen. De ouders voelden zich

Scholen en ouders zijn bij langdurig thuiszittende kinderen vaak machteloos. Maar die impasse kan doorbroken worden.

daarna schuldig en kwamen er niet meer op terug, uit angst voor een volgende rel. Lisa kreeg zo steeds weer ruimte om zich te misdragen.

De-escaleren helpt echter niet als het daarbij blijft. De ouders schrijven daarom een aankondiging: een brief, waarin zij zeggen dat ze veel van Lisa houden, maar bepaald gedrag niet langer accepteren. En dat zij vrienden en familie hebben gevraagd hierbij te helpen. Wanneer Lisa het in de brief benoemde gedrag laat zien, blijven haar ouders allereerst rustig. Je moet het ijzer smeden als het koud is. Vervolgens gaan zij Lisa op haar kamer rustig, maar stellig vertellen dat zij dit gedrag niet langer accepteren. Zij vragen haar mee te denken over een oplossing. Daarna wachten zij zwijgend op een antwoord, soms wel een uur. Af en toe worden familieleden en vrienden uitgenodigd om 'mee te zitten'. Zij functio-

neren als steungroepen, wanneer het ouders alleen niet lukt of wanneer het hun te veel wordt.

Ouders zenden zo een duidelijk signaal uit: dit pikken wij niet langer, we gaan er alles aan doen om het te stoppen! Doordat zij volhouden en voortdurend op een kalme manier terugkomen op onacceptabel gedrag, begrijpt Lisa dat zij haar gedrag moet veranderen.

stappenplan

Ouderlijke aanwezigheid blijkt cruciaal: de ouders nemen stevig stelling tegen de schoolweigering, maar steunen Lisa tegelijk. 'We houden van je, maar keuren je gedrag af', is hun boodschap. Samen met een bevriend familielid, in wie Lisa vertrouwen heeft, stellen ouders en school een stappenplan op. Met steun van het netwerk neemt Lisa die eerste stappen terug naar school. Regel-

matig contact tussen mentor en ouders is hierin onmisbaar.

Al na twee weken geeft Lisa het op: zij spijbelt weer en denkt dat school, net als de vorige keren, niets aan haar ouders meldt. Maar school belt wel, steungroepen worden ingeschakeld en weer volgt een moment van zitten en nadenken. Net zo lang tot Lisa weer gewoon naar school gaat. In termen van 'Geweldloos Verzet': voorheen ontbrak het aan waakzame zorg. Door als ouders stelling te nemen, samen met steungroepen, konden ze Lisa helpen de weg in te slaan die goed voor haar is.

Lisa gaat nu weer naar school; zij heeft weer perspectief. Haar ouders voelen zich minder machteloos en kunnen met hulp van hun netwerk de waakzame zorg bieden die zij nodig heeft. Winst op langere termijn lijkt hiermee bereikt. <

**Ouders zeggen:
dit pikken wij niet
langer, we gaan er
alles aan doen om
het te stoppen!**

schaadt. Het is een benadering die goed past bij een christelijke visie op opvoeden. Kenmerkend is dat ouders en school heldere grenzen stellen en stelling nemen;